

NOV

Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk

**Meer vraag naar en
vragen over
vrijwilligerswerk**

Jaarverslag 2022

Colofon

Datum: maart 2023

© NOV

www.nov.nl

Vereniging NOV

Koningin Wilhelminalaan 3, 3527 LA Utrecht

T 030 – 230 71 95

E algemeen@nov.nl

W www.nov.nl

Twitter: @Vereniging NOV

LinkedIn: Vrijwilligerswerk

KvK Utrecht 301 26 706

Rabobank 36.92.73.141

IBAN: NL16 RABO 0369 2731 41

Inhoudsopgave

1. Inleiding, bestuur en dank	4
2. Cijfers, bureau & eigen media	7
3. #Meedoen Vrijwillige inzet door azc-bewoners en statushouders	12
4. Helpen werven: Expeditie Nieuwe Gezichten	14
5. Vrijwilligersbeleid als basis van vertrouwen; Goed Geregeld	15
6. Good Busy met medewerkers-vrijwilligerswerk.....	17
7. Good Work: samenwerken met bedrijven	19
8. Lobby: Wet- en regelgeving knelt meer en meer	20
9. Hulp bij implementatie van wet- en regelgeving	24
10. Inzet jongeren in Maatschappelijke Diensttijd (MDT).....	26
11. Rol vrijwilligers in de zorg op de kaart	28
12. Nationale Vrijwilligersprijzen 2022	30
13. Programma Samen Ouder Worden	31
14. NOVi-netwerk vrijwilligerscentrales	32
15. Onderzoek & wetenschap	34
16. Preventie misbruik en integriteit; voorkomen van seksueel misbruik.....	35
17. Internationale netwerken	39

1. Inleiding, bestuur en dank

Veel doen met weinig middelen; in 2022 was het jaar dat het bestuur en het bureau hard gewerkt hebben aan het verkrijgen van meer financiële armslag om het brede vrijwilligerswerk beter te kunnen ondersteunen.

Het ging om een verruiming van de instellingssubsidie, maar ook om het verwerven van aanvullende programmasubsidies. Het bestuur ziet hoe het organiseren van vrijwilligers jaar na jaar complexer is geworden en hoe tegelijkertijd de vraag naar de maatschappelijke inzet van vrijwilligersorganisaties en vrijwilligerscentrales alleen maar groter wordt. Daar komt bij dat het organiseren meer vrijwilligers in hun steeds groter worden diversiteit aan wensen en inzetbaarheid, een enorm intensief proces is. Met de kennis en expertise die er in het werkveld zelf is en die van NOV als netwerkorganisatie is het veld breder te ondersteunen. Bijvoorbeeld vier uur per week aan ondersteuning op wet- en regelgeving was echt niet voldoende. De jaarlijkse instellingssubsidie van VWS is mede dankzij deze inspanning voor 2023 verhoogd. NOV startte in 2012 met de verzelfstandiging met een budget van € 230.000, -. Voor 2023 werd de aanvraag met een bedrag van € 750.000, - uiteindelijk toegekend voor € 600.000, -. Een grote en belangrijke stap.

Naast deze basisondersteuning kreeg NOV ook de toezegging voor extra tijd en budget in belangrijke programma's:

- Verlenging looptijd uitvoering Nationaal Jaar ([Expedities](#) en [Good Busy](#)).
- Verlenging uitvoering programma Samen Ouder Worden.
- Verlenging uitvoering programma Maatschappelijke Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk.
- Een vijfjarige doorzet van Good Busy, 2023-2027.
- Via een amendement van de Tweede Kamer de doorzet van het programma #Meedoen voor vrijwilligerswerk door vluchtelingen.
- Via een amendement en motie in de Tweede Kamer een vijfjarig budget van € 5.000.000, - ter versterking van het vrijwilligerswerk.
- Een doorloop van het programma Samen Ouder Worden 2023-2027 in het VWS beleid van Wonen Ondersteunen Zorg voor Ouderen (WOZO).

Samenstelling bestuur

Marianne Besselink werd in de ALV van juni herkozen voor een tweede termijn als voorzitter. Het algemeen bestuurslid Sarita Bajnath trad terug als bestuurder. Bianca Talen trad in de ALV van november toe tot het bestuur en volgde daarmee met de portefeuille van de Vrijwilligerscentrales Fenna Noordermeer op die na 3 volle termijnen afscheid nam. Fenna sloot daarmee een lange periode met haar belangrijke inzet voor NOV af. De openstaande vacature voor de portefeuille van diversiteit werd niet vervuld. Het bestuur is 7 keer bij elkaar gekomen en heeft twee algemene ledenvergaderingen georganiseerd.

Het bestuur bestond in 2022 uit:

- Marianne Besselink - Voorzitter
- Robèrt Feith - Penningmeester, portefeuille Wet- en regelgeving
- Jan Dirk Gardenier - Algemeen bestuurslid, portefeuille Bewonersinitiatieven
- Max van Tongeren - Algemeen bestuurslid, portefeuille Jongeren
- Peter van der Aart - Algemeen bestuurslid, portefeuille Sport
- Erwin van Asselt - Algemeen bestuurslid, portefeuille Bedrijfsleven
- Bianca Talen - Algemeen bestuurslid, portefeuille Vrijwilligerscentrales en Kwaliteit
- Fenna Noordermeer - Algemeen bestuurslid, portefeuille Vrijwilligerscentrales

Overige onderwerpen en activiteiten van het bestuur

Het bestuur heeft zeven keer vergaderd waarvan tweemaal in aansluiting op de ALV. Het bestuur geeft inhoud en verantwoording aan de vaste verenigingsonderwerpen in de beleids/werkplan- en begrotingscyclus. Geeft daarnaast richting aan de inhoudelijke programmering van de ALV's. Agendapunten waren verder:

- Aanmelding voor een stoel bij de SER voor het vrijwilligersveld.
- Teruglopende aantallen CBS van vrijwillige inzet en de effecten van Covid Inhoud en vorm van de aanvraag van de Maatschappelijke Stimuleringsregeling met 10 organisaties
- De strategiedag van het bestuur gericht op de ontwikkelingen van en voor het vrijwilligerswerk en welke visie het NOV daarin kan richten.
- Opvulling bestuursvacatures

Inhoud Algemene Ledenvergaderingen juni en november

De ALV stemde algemeen in met de verantwoording van het jaarverslag en de jaarrekening en de begrotings- en werkplancyclus voor 2023 van de vereniging. Met daarin de controle van het bestuur en de mede sturing aan de activiteiten door de leden.

De ALV van 16 juni was in Amsterdam te gast bij de VU met de koppeling aan de Dag van de Filantropie met de presentaties van de uitkomsten van het tweejaarlijkse onderzoek Geven in Nederland. Dit terugkerende waardevolle onderzoek van de VU kijkt zowel naar het geven van geld; de filantropie als naar het geven in tijd; vrijwillige inzet.

In november was er na het formele deel met alle deelnemers een brede dialoog in de vorm van kenniscafés met 5 thema's. Ingeleid met de uitkomsten van de onderzoekers 'Verwonderzoek' naar het gemeentelijk vrijwilligerswerkbeleid. En een overzicht van alle beleidsperspectieven van de regering in de transitie van zorg; IZA, GALA, WOZO, Sociale Basis en de brede financiering naar gemeenten via SPUK

Dank (want we kunnen het niet zonder jou!)

Vereniging NOV dankt in de eerste plaats alle leden voor de samenwerking, het delen van expertise en onderlinge ondersteuning. Met en na Covid blijven we een deel van de tijd slim digitaal vergaderen zonder reistijd. Om elkaar face tot face te blijven ontmoeten en ook informeler bij te praten blijft ook deze vorm van belang. Afwisseling bij de diverse netwerken van NOV is een mooie balans. De leden maken Vereniging NOV! Naast de leden willen we zeker ook alle financiers, partners en vrijwilligers bedanken. Ook zij hebben in hoge mate bijgedragen aan wat we in 2022 allemaal hebben kunnen doen en hebben bereikt.

Speciaal willen we noemen: De leden van de vaste netwerken van NOV: Wet en- Regelgeving, LOVZ, Lobby & Communicatie, NOV*i*, netwerk VWC's in MDT, Netwerk VWC's/steunpunten in #Meedoen,

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in hun coördinerende rijksfunctie , Kernteam MDT bij OCW, Ministerie van Justitie en Veiligheid o.a. voor VOG's , Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid rond WW en inburgering, #Meedoen, Ministerie van Binnenlandse Zaken, VNG, MKB Nederland/VNO-NCW, SCP,CBS, LSAbewoners, Goede Doelen Nederland, FIN, COA, Oranje Fonds, Kansfonds, VSBfonds , KNHM Foundation, KF Hein Fonds, Movisie, Universiteit voor Humanistiek, Erasmus Universiteit (RSM Lucas, Stephanie), Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie, Partin, Human Security Collective, VU Werkgroep Filantropische Studies, alle adviseurs in het Goed Geregeld netwerk, Adviseurs VITA netwerk, Adviseurs Gratis VOG, DNA, Doeldenker, Nomadeadvies, onze vrijwilligers Cees van den Bos en André Hudepohl, Jolieke Schroot, NOC*NSF, Mett Community.

2. Cijfers, bureau & eigen media

Hoeveel leden heeft Vereniging NOV nu eigenlijk? Hoeveel mensen bezoeken onze websites? Hoe zit dat met die sociale media van de vereniging? En wat waren de inkomsten en de uitgaven?

Ledenmutaties

Begin van het jaar 2022 hadden we 368 leden. Er zijn in de loop van 2022 net zoveel leden bijgekomen als dat er opzeggingen waren: 7. De redenen voor beëindiging van het lidmaatschap waren:

1. Fusie, overname of opheffing
2. Geen gebruik maken van het lidmaatschap
3. Niet voldoen van de contributie.

Leden per	01-01-2021	01-01-2022	01-01-2023
Categorie:			
Vrijwilligersorganisaties	127	135	136
Vrijwilligerscentrales	143	143	143
Sportbonden	89	89	89
Aspirant-leden	2	1	0
Totaal:	361	368	368

Bureaubezetting

Met de bestuursleden, de vrijwilligers, de tijdelijke projectmedewerkers en de vaste medewerkers bestond het team uit 37 personen.

Het Platform Vrijwillige Inzet

In 2022 daalde het aantal bezoekers van het Platform en ze bezochten minder pagina's. Niet gek als je bedenkt dat in 2022 de campagne Mensen Maken Nederland was afgelopen. Het aantal communityleden is daarentegen blijven stijgen, ondanks dat we in de zomer van 2022 een opschoonactie hebben gehouden op inactieve accounts.

wat / in het jaar	2022	2021
Bezoekers	226.199	253.776
Paginaweergaven	631.927	845.601
Communityleden	5.842	5.690

In de top 10 van meest bezochte pagina's staan de vertrouwde pagina's als homepage, zoek vrijwilligerswerk, vrijwilligersvergoedingen, vrijwilligerstesten, In veilige handen. De Checklist WBTR is nog steeds een veel bezochte pagina. Nieuw in de top 10 is het thema Werven van vrijwilligers. De belangstelling voor dit thema-onderdeel zal groter zijn geworden door de activiteiten van de Expedities Nieuwe Gezichten en de Expeditiebegeleiders (in spé).

2022	Top 10 bezochte pagina's, paginaweergaves:	2022 aantal	2021 aantal	2021 positie
1.	Homepage	65.162	73.718	1.
2.	Zoek vrijwilligerswerk lokaal	40.301	40.293	3.
3.	Zoek vrijwilligerswerk	30.649	31.504	4.
4.	Wet- & regelgeving dossier Vrijwilligersvergoedingen	24.441	23.364	5.
5.	Landelijke bemiddelingssites	14.495	4.158	7.
6.	Vrijwilligerstesten	11.932	10.728	9.
7.	Checklist WBTR	9.662	64.023	2.
8.	Agenda	8.879	6.823	12.
9.	In veilige handen	8.879	7.788	10.
10.	Thema Werven van vrijwilligers	7.402	4.428	22.

Als we de cijfers voor de verschillende rubrieken van de website bekijken, springt het kennisonderdeel Thema's eruit. En het onderdeel Zoek vrijwilligerswerk.

Per websiteonderdeel totaal	Paginaweergaven
Thema's totaal	137.302
Agenda totaal	31.022
Nieuws totaal	29.517
Over NOV totaal	24.240
Open forum totaal	8.151
Zoekvrijwilligerswerk totaal	127.608

Andere websites

- [VrijwilligeInzetGoedGeregeld.nl](https://www.vrijwilligeinzetgoedgeregeld.nl): in totaal 4.285 bezoekers in 2022
- [VrijwilligerswerkAcademie.nl](https://www.vrijwilligerswerkacademie.nl): in totaal 26.123 bezoekers in 2022
- Instructie Verantwoord Alcohol schenken: 6.484 certificaten behaald

Social Media

Facebook-pagina	Volgers
Vereniging NOV	944
Vrijwilligersprijzen	3129
Mensen maken Nederland	793
Samen Ouder Worden	229
Twitter	
Vereniging NOV	3.511
Nationale Vrijwilligersprijzen	611
Mensen maken Nederland	165
LinkedIn	
Groep Vrijwilligerswerk	5.920
Bedrijvenpagina NOV	1.335
Bedrijvenpagina Good Busy	681
Bedrijvenpagina Samen Ouder Worden	294
Bedrijvenpagina Mensen maken Nederland	1072
Instagram	
Mensen maken Nederland	494
Vrijwilligersprijzen	341

Inkomsten en uitgaven 2022

De realisatie van 2022 laat een negatief resultaat zien van € 35.676.

Het negatief resultaat wordt voor een groot deel veroorzaakt door hogere personeelskosten en door hogere organisatiekosten. De personeelskosten zijn hoger doordat er extra kosten zijn gemaakt voor vervangend extern personeel doordat de hoofd bedrijfsvoering arbeidsongeschikt was geworden en daarna met pensioen ging en door de herinrichting van bepaalde administratieve processen. (nieuw documentverwerkingsprogramma en nieuw boekhoudprogramma) De organisatiekosten zijn hoger doordat de accountantskosten flink zijn gestegen door de grotere omvang van NOV.

Het totaal aan baten bedroeg in 2022 € 2.108.205.

Het totaal aan kosten bedroeg in 2022 € 2.132.978.

Het totaal aan financiële lasten bedroeg in 2022 € 10.903.

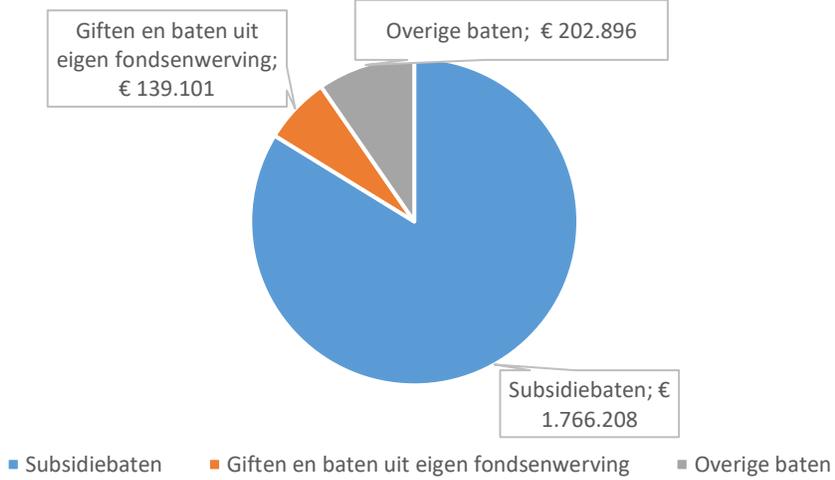
Baten	2022
Subsidiebaten	€ 1.766.208
Giften en baten uit eigen fondsenwerving	€ 139.101
Overige baten	€ 202.896
Waarbinnen contributies € 158.416	
Totaal	€ 2.108.205
Lasten	2022
Organisatie-/ accommodatie-/bestuurs- en rentekosten	€ 140.284
Personeelskosten	€ 765.128
Activiteits- & projectkosten	€ 1.238.469
Totaal	€ 2.143.881

Het negatief resultaat en onttrekkingen uit bestemmingsreserves zullen, na instemming van de ALV, als volgt worden verdeeld:

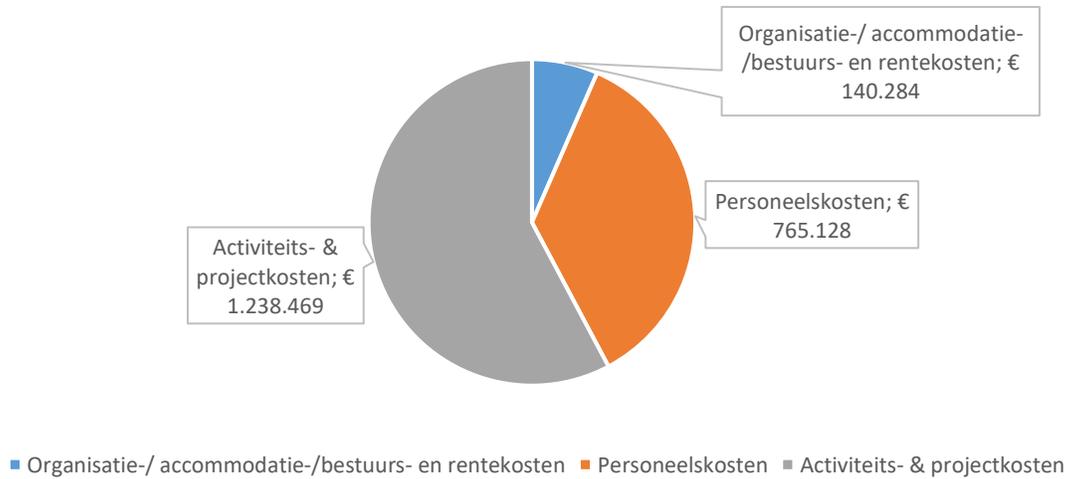
1. Aan de bestemmingsreservering Instructie Verantwoord Alcohol Schenken zal een bedrag van € 1.600 worden onttrokken ter dekking van de in 2022 gerealiseerde projectkosten voor Instructie Verantwoord Alcohol Schenken.
2. Aan de bestemmingsreservering Doorzet Bestuurders Centraal zal een bedrag van € 3.232 worden onttrokken ter dekking van de in 2022 gerealiseerde projectkosten voor de ontwikkeling van het digitale Platform BestuurdersCentraal.
3. Aan de bestemmingsreservering ICT-omgeving zal een bedrag van € 10.000 worden onttrokken ter dekking van de in 2022 gerealiseerde ICT-kosten. Met deze kosten zijn o.a. een documentverwerking programma aangeschaft en ingericht voor de verwerking van onze kostenfacturen en de autorisatie hiervan en een nieuw boekhoudprogramma waarmee diverse processen nu geatomiseerd kunnen worden.
4. Aan de bestemmingsreservering Validering Competenties zal een bedrag van € 3.385 worden onttrokken ter dekking van de in 2022 gerealiseerde projectkosten voor Validering Competenties.
5. Van het negatieve resultaat en de bovenvermelde onttrekkingen zal een bedrag van € 17.458 worden onttrokken van de algemene reserve. Daarmee komt deze reserve uit op een bedrag van € 19.339.
6. Door het negatieve resultaat zal er dit jaar geen toevoeging plaatsvinden in de Continuïteitsreserve. Deze reserve blijft hierdoor staan op een bedrag van € 229.671. Doordat de vaste lasten (totaal van de personeelskosten, accommodatiekosten en organisatiekosten) in 2022 zijn gestegen daalt de Continuïteitsreserve in percentage naar een percentage van 25,75% van de huidige vaste lasten. (27,80% in 2021)

N.B. De ALV heeft op 24 november 2018 ingestemd met de beleidslijn om toe te werken naar een weerstandsvermogen van 33% van de vaste lasten van het NOV-bureau (personeelskosten, accommodatiekosten en organisatiekosten), zodat deze lasten altijd vier maanden doorbetaald kunnen worden.

Totale baten 2022 : € 2.108.205

Totale lasten 2022 : € 2.143.881

3. #Meedoen Vrijwillige inzet door azc-bewoners en statushouders

Bewoners van asielzoekerscentra en statushouders zijn geholpen met het deelnemen aan vrijwilligerswerk. Deelname aan activiteiten en het doen van vrijwilligerswerk daagt nieuwkomers op laagdrempelige wijze uit om mee te doen in de Nederlandse samenleving.

Inzet vanuit vrijwilligerscentrales en welzijnsorganisaties...

De inzet door medewerkers van vrijwilligerscentrales en welzijnsorganisaties is onmisbaar. Zij zijn de verbindende schakel tussen nieuwkomers, vrijwillige inzet in en om het azc en aanbieders van vrijwilligerswerk. In totaal hebben 35 organisaties 8 uur per week een zogeheten Meedoenbalie op een Asielzoekerscentrum (AZC) mogelijk gemaakt. In die veel te bescheiden acht uur zoeken zij ook nieuw vrijwilligerswerk en maken ze promotie bij vrijwilligersorganisaties. Daarmee zijn duizenden koppelingen gemaakt tussen nieuwkomers en aanbieders van vrijwilligerswerk.

Gecoördineerd door Vereniging NOV

Samen met Centaal Orgaan opvang asielzoekers (COA) coördineert en ondersteunt Vereniging NOV de medewerkers achter de Meedoenbalies. Nieuwe medewerkers krijgen een instructie en een handboek. Alle medewerkers delen hun ervaringen en kennis en krijgen informatie tijdens tweemaandelijks landelijke werkcachtenden, zowel fysiek als online. Vereniging NOV overlegt tweewekelijks met COA en periodiek met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Daarin bespreken we de voortgang besproken van #Meedoen, ontwikkelingen gedeeld en gewerkt aan een toekomstvisie.

Geholpen door overheidssubsidie

De toegekende subsidie vanuit het Ministerie van SZW wordt gebruikt om de Meedoenbalies te bemensen voor 8 uur per week. Er kunnen in totaal echter maar 38 azc's worden voorzien van een Meedoenbalie terwijl er in ieder AZC nieuwkomers zijn die aan de slag willen met vrijwilligerswerk. De overheidssubsidie was in 2021 en 2022 geen vast gegeven; ieder jaar zijn er Kamerleden die zich voor asielzoekers inspannen om de benodigde subsidie te verkrijgen. Gelukkig zijn VSB Fonds en Oranjefonds bereid om, indien de overheidssubsidie uit zou blijven, in te staan voor de financiën.

Lobby in 2022 voor 2023

Dankzij de inspanningen van meerdere Kamerleden krijgt #Meedoen ook vervolg in 2023. Qua projectleiding is per december wisseling van de wacht: projectleider Nancy Rietveld werd opgevolgd door Adam van Bergeijk.

Historie

Dit programma bouwt voort op het in 2016 gestarte stimuleringsprogramma 'Aan de Slag' om de grote instroom van vluchtelingen uit Syrië en Eritrea meer te betrekken bij de lokale samenleving door middel van vrijwilligerswerk. De instroom was groot en de onrust in de samenleving ook. Door de lokale vrijwilligerscentrales in te schakelen met hun netwerk van maatschappelijke organisaties werden de azc's 'ontzorgd' op deze taak.

Door middel van de persoonlijke contacten met de vrijwilligerscoördinatoren en de contactpersonen binnen hun netwerk van maatschappelijke organisaties weet de centrale én plekken te creëren én een goede match te maken aansluitend op de interesse of mogelijkheden van de azc-bewoner. De centrales houden inloopsprekuren op de azc-locatie om de drempel zo laag mogelijk te maken. Ontmoeting, taal oefenen en actief bezig zijn staan voorop om het welbevinden en de gezondheid te bevorderen.

4. Helpen werven: Expeditie Nieuwe Gezichten

In 2022 zijn we verdergegaan met de uitvoering van de meta-expedities om zo nog meer lokale en ook landelijke en provinciale organisaties verder te ondersteunen bij het betrekken van nieuwe gezichten in het vrijwilligerswerk. Het netwerk breidde zich weer verder uit.

In 2021 zijn, als onderdeel van het Nationaal Jaar Vrijwillige Inzet, de Expedities Nieuwe Gezichten van start gegaan om organisaties in staat te stellen nieuwe vrijwilligers te werven. In 2022 gingen we hier mee verder! Met deze nieuwe methode wilden we organisaties met vrijwilligers via de eigen lokale, regionale en landelijke adviseurs ondersteunen om meer en andere gezichten te betrekken.

Wat hebben we gefaciliteerd?

- [Expedities Nieuwe Gezichten](#) - om organisaties een vernieuwend perspectief mee te geven op het betrekken van nieuwe gezichten.
- [Kennisboostweek](#) - een mooie hoeveelheid Webinars die organisaties aanzette tot vernieuwing

Wat maakten we los?

- Beweging naar 200 expeditiebegeleiders die met een andere mindset vrijwilligersorganisaties tegemoet treden.
- Professionalisering van organisaties door laagdrempelige kennissessies.
- Versterken van NOV als de 'place to be' van voor kennis en expertise.
- Bewustzijn bij achterban op diversiteit en inclusie vergroten.

De belangrijkste facts & figures van 2022

- 10 meta-expedities verzorgd om expeditiebegeleiders op te leiden.
- 80 deelnemers opgeleid (een deel van de expeditiebegeleiders vind je hier op de kaart).
- In totaal gingen dit jaar 90 lokale organisaties op Expeditie Nieuwe Gezichten.
- Kennisboostweek maart 2022: 16 sessies en 500 bezoekers.
- Exclusieve toolkit vol materialen voor expeditiebegeleiders zoals expeditielogboeken, expeditieplannen en andere trainingsmiddelen.
- 3 Intervisiebijeenkomsten voor expeditiebegeleiders, waarvan 1 live bijeenkomst.
- 1 expeditie speciaal voor IVN Natuureducatie met live startdag en afsluiting.

De deelnemers aan de meta-expedities zijn in dit netwerk van expeditiebegeleiders verbonden en zoeken elkaar geregeld op.

De slogan 'De kennis van de een, is de oplossing van de ander' hebben we in 2022 verder handen en voeten kunnen geven. In 2023 krijgen de laatste expedities vanuit de bestaande financiering uitvoering.

5. Vrijwilligersbeleid als basis van vertrouwen; Goed Geregeld

Het NOV-keurmerk laat zien dat je als organisatie structureel werkt aan goed vrijwilligersbeleid en -management. Vrijwilligers zijn trots op hun organisatie en stralen dat uit. Dat is de beste reclame voor nieuwe vrijwilligers.

Voor de buitenwereld staat het NOV-keurmerk voor kwaliteit en betrouwbaarheid. Een organisatie met keurmerk heeft de zaken goed geregeld voor vrijwilligers. Ook samenwerkingspartners en financiers vinden dat belangrijk.

Goed Geregeld

In 2022 hebben 20 organisaties het NOV-keurmerk Vrijwillige Inzet Goed Geregeld voor het eerst behaald of verlengd.

- MARA, Zuid-Holland;
- Tendens vakanties;
- Steunpunt informele zorg Breda;
- Stichting Sailwise;
- Leger des Heils W7G regio Noordwest;
- Vrijwilligerscentrum Haarlem e.o.;
- Toon Hermanshuis Roermond;
- Bibliotheek de Boekenberg Spijkenisse;
- Bibliotheek De Groene Venen;
- Quiet Community Tilburg;
- BiblioNu Horst een de Maas/Venray;
- Bibliotheek Lek & IJssel;
- Zorggroep Sint-Maarten;
- Wittenberg te Haaften;
- Thebe Hagedonk;
- VMCA Vrijwilligers en Mantelzorg Centrale Almere (EVI);
- Social Klus;
- VTV;
- Rechtswinkel Tilburg;
- Middin.

Adviseurs en eindbeoordelaars

In 2022 hebben we 13 nieuwe adviseurs opgeleid om organisaties te begeleiden, adviseren en beoordelen in hun proces naar het keurmerk. Omdat niet in iedere gemeente een vrijwilligerscentrale of een lokaal steunpunt voor vrijwilligerswerk aanwezig is, zijn er 4 adviseurs die landelijk actief zijn om een organisatie te adviseren en begeleiden.

In totaal waren er in 2022 76 adviseurs geregistreerd op het Platform Vrijwillige Inzet. Er zijn ook adviseurs gestopt. Meestal vanwege ander werk en het ontbreken van een opvolger binnen de vrijwilligerscentrale. Dit gebeurt soms omdat een Centrale ervoor kiest om op een andere manier te werken aan vrijwilligersbeleid in hun gemeente, zoals de vrijwilligerscentrale in Amsterdam. Daarnaast zijn er vier eindbeoordelaars. Dit zijn senior-adviseurs, die met hun definitieve eindbeoordeling toezien op de kwaliteit van het traject.

Intervisie

Er zijn in 2021 twee online intervisiesessies geweest. Eén specifiek voor beginnende en minder ervaren adviseurs (9 deelnemers) en een intervisie voor ervaren adviseurs (7 deelnemers). De reacties waren bijzonder positief: de deelnemers wisselden ervaringen uit en bespraken praktijkvoorbeelden.

Ontwikkelingen

Een belangrijke ontwikkeling in 2022 is dat organisaties door Corona minder of weinig focus hadden op vrijwilligersbeleid. Dat zien we ook terug bij de medewerkers van vrijwilligerscentrales. Sommige trajecten liggen daardoor stil of zijn op de lange baan geschoven. In de loop van 2022 nam de belangstelling weer toe. De verwachting is dat dit zich verder doorzet naar 2023. We telden dit jaar 1009 gebruikers die met een apart account aan hun vrijwilligersbeleid werkten op www.vrijwilligeinzetgoedgeregeld.nl.

Toekomst

Doordat een deel van de vrijwilligers is gestopt door corona, door vergrijzing en door een toenemende druk op vrijwilligers door mantelzorgtaken, zien we dat de druk op vrijwilligers toeneemt en dat het voor organisaties lastiger is om nieuwe vrijwilligers te vinden en te blijven betrekken. Het goed organiseren van alle zaken rondom het vrijwilligerswerk, kan een organisatie helpen om toekomstproof te zijn. Hier liggen kansen voor het keurmerk Vrijwillige Inzet Goed Geregeld.

6. Good Busy met medewerkers-vrijwilligerswerk

Met Good Busy wil Vereniging NOV samenwerking tussen bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties stimuleren. Daarbij ligt de focus op medewerkersvrijwilligerswerk. We werken hieraan vanuit drie strategische pijlers: Kennis, Verbinden en Agenderen.

Investeren in de sociale kant van bedrijven is nodig, want nieuwe bronnen van vrijwillige inzet zijn nodig. Bedrijven vormen één van die bronnen. Uit onderzoek van Geven in Nederland 2022 blijkt dat 20% van de bedrijven medewerkersvrijwilligerswerk mogelijk maakt. Nog een wereld te winnen dus! En het moment is daar want steeds meer bedrijven zijn zich bewust van hun maatschappelijke rol en willen hier vorm aan geven.

Door het stimuleren van samenwerking tussen bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties draagt Good Busy bij aan de brede welvaart en levert een bijdrage aan maatschappelijke vraagstukken en duurzame ontwikkelingsdoelen.

Onderstaande afbeelding geeft de relatie tussen de missie, doelen en de aanpak via de drie strategische pijlers weer zoals deze in 2022 was.

De belangrijkste resultaten en impact

Kennis

Vereniging NOV wordt met Good Busy steeds bekender als partner op het gebied van medewerkersvrijwilligerswerk. Meer bedrijven krijgen kennis en praktische handvatten hoe ze aan de slag kunnen met vrijwilligerswerk. [Ga naar de diverse tools via deze link](#). De kennis van nationale en internationale experts inspireert en moedigt aan. We maken die kennis laagdrempelig toegankelijk. Sinds de start in mei 2022 zijn er 8 *snackables* - korte uitingen die snel inzicht geven - gedeeld met meer dan 7.500 mensen in 2022. Good Busy zette tegelijkertijd inspirerende voorbeelden in de etalage. [Zoals deze van MKB-bedrijf Treetops](#). [Of deze van corporate bedrijf Deloitte](#).

Onderzoek door de VU

Om meer inzicht te krijgen en het onderwerp maatschappelijk sterker te verankeren is er een belangrijke ontwikkeling op onderzoeksgebied. De VU geeft in hun grote onderzoek Geven In Nederland editie 2024 meer ruimte aan medewerkersvrijwilligerswerk. Zowel in het grote basisonderzoek alsook in een special rondom medewerkersvrijwilligerswerk gaan we dit terugzien. Good Busy is hierin partner en verbindt een klankbordgroep van bedrijven aan het onderzoek.

Verbinden

In 2022 hebben we de '[wegwijzer](#)' uitgebreid. Hiermee kunnen bedrijven een non-profitorganisatie of intermediaire organisaties vinden. In 15 kenniscafé's en Webinars (gewaardeerd met een 8-plus) hebben MKB-bedrijven en corporate organisaties elkaar gevonden. Uit de kenniscafé's zijn diverse nieuwe samenwerkingen ontstaan tussen bedrijven en non-profitorganisaties.

Er is een start gemaakt met een netwerk van lokale intermediairs in medewerkersvrijwilligerswerk. Hieraan nemen onder andere deel: Stichting Present, De Uitdaging, Samen voor betrokken ondernemen, vrijwilligerscentrales en zelfstandige stichtingen in het versterken van medewerkersvrijwilligerswerk.

Agenderen

[De Adviesraad](#) met koplopers is twee keer bij elkaar geweest (met onder andere vertegenwoordigers van Deloitte Impact Foundation, Zakenexperts en de Maatschappelijke Alliantie). Zij adviseren het projectteam en zetten hun netwerk het hele jaar door in voor de missie. We hebben tal van nieuwe verbindingen tussen NOV en stakeholders in het veld van maatschappelijk betrokken ondernemen gelegd, onder andere met organisaties als MKB-NL, VNO-NCW, NVP, Logeion, Kamer van Koophandel en Corporate Foundations. Diverse van deze partners en ambassadeurs van Good Busy vertellen hun en ons verhaal op podia en in verhalen: MKB Rotterdam ledenfestival, UWV-bijeenkomst voor 100 HR-managers, IT-congres etc.

Samen met partner NVP (netwerk van HR-professionals) heeft Good Busy een [whitepaper](#) ontwikkeld: Social Impact in HR-beleid. Het doel is hiermee HR-professionals mee te nemen in de kansen die medewerkersvrijwilligerswerk biedt als je het verbindt met HR.

In samenwerking met MKB-Nederland heeft Good Busy in het kader van De Dag van de Ondernemer een toolkit ontwikkeld waarmee maatschappelijke organisaties hierop kunnen aanhaken.

7. Good Work: samenwerken met bedrijven

In 2022 is NOV gestart met het programma Samenwerken met bedrijven voor maatschappelijke organisaties en vrijwilligerscentrales onder de naam Good Work.

We richten ons als Vereniging NOV vooral op de M van mensen; de inzet van medewerkers van bedrijven binnen het vrijwilligerswerk. Dit kan met bijvoorbeeld extra handen en of aandacht, maar ook door het inzetten van hun specifieke kennis en expertise. Good Work is gestart naast Good Busy, de plek waar betrokken bedrijven met elkaar in contact kunnen komen en handige tools en inspiratie kunnen vinden over goed doen met medewerkersvrijwilligerswerk. Good Work richt zich specifiek op maatschappelijke organisaties en vrijwilligerscentrales.

Kennissessies Good Work

Good work heeft in 2021 drie online kennissessies en één live sessie voor 150 deelnemers aangeboden. De onlinebijeenkomsten vonden plaats op 20 september, 13 oktober en 1 december. De live bijeenkomst met 35 deelnemers vond plaats tijdens onze Conferentie voor vrijwilligerscentrales op 7 november. Deze bijeenkomsten waren in eerste instantie gericht op mensen die werken bij op dit terrein startende en zich nog oriënterende vrijwilligerscentrales en lokale steunpunten. Zij hebben een belangrijke rol om het samenwerken met bedrijven te stimuleren en ondersteunen op lokaal en gemeentelijk niveau. De bijeenkomst in december is aangeboden aan zowel mensen die werken bij vrijwilligerscentrale als maatschappelijk organisaties. Met de input van de eerste twee sessies zijn we gekomen tot het ontwikkelen een [7-stappenplan Samenwerken met bedrijven](#).

Toegevoegde waarde én netwerk

Tijdens de bijeenkomsten is er aandacht besteed aan de toegevoegde waarde en kansen van het duurzaam samenwerken met bedrijven en de succesfactoren en mogelijke valkuilen. Daarnaast is het inventariseren van het bestaande netwerk aan de orde gekomen en het belang van een krachtige kernboodschap. Hiermee gaan we verder in 2023 aan de slag. Ook is er veel aandacht besteed aan onderlinge kennisuitwisseling en kennismaking, zodat mensen elkaar ook onderling opzoeken en elkaar helpen.

8. Lobby: Wet- en regelgeving knelt meer en meer

Een steeds groter deel van het werk van NOV gaat om het laten zien wat vrijwilligerswerk voor de samenleving betekent. Dat doen we met onze leden en een groeiend aantal partners.

Waar in de beginjaren 2000 vrijwilligerswerk vanzelfsprekend goed was, zien we twintig jaar later een samenloop van internationale wetgeving tegen witwassen en terrorismefinanciering in combinatie met een marktbenadering, die het vrijwilligersorganisaties steeds moeilijker maakt en het vrijwilligerswerk soms zelfs in een kwaad daglicht stelt.

In 2021 en begin 2022 bereikten ons heel veel geluiden van vrijwilligersorganisaties die verontwaardigd waren over de landelijke regeldruk die wetgeving als AVG, WBTR en Wwft opleveren. In een uitzending van [Max Meldpunt op 4 februari](#) kregen we de gelegenheid om uit de doeken te doen wat gaande is; door alle regeldruk leggen vooral kleine stichtingen en verenigingen het bijtje erbij neer. Vanwege geïsoleerde incidenten rolt de overheid, vaak gestimuleerd door de Tweede Kamer, een deken van nieuwe wetgeving uit. Grote organisaties kunnen daarmee overweg omdat ze meer medewerkers en vrijwilligers hebben, kleinere hebben er meer moeite mee.

Waardoor komt die regeldruk?

Kort samengevat volgt regeldruk, volgens Joost Beuving (Culturele Antropologie Radboud Universiteit) uit het geloof in de maakbaarheidsgedachte van gedrag via regels die te maken hebben met het modernisatieproces van de samenleving, gekoppeld aan de wantrouwende overheid die is ontstaan in het kielzog van new public management (overheid als bedrijf). Volgens Beuving heeft dit 'winnaarsduo' wantrouwen en maakbaarheid andere, meer realistische overwegingen rond het oplossen van maatschappelijke vraagstukken die ten grondslag aan het maatschappelijk verkeer liggen alsmear meer uit de maatschappelijke discussie geduwd.

Start petitie Regeldruk

Met de deadline van de inschrijving van het UBO-register voor 27 maart 2022 zijn we samen met tientallen organisaties de petitie [Stop onnodige regeldruk voor vrijwilligers in besturen](#) gestart. Binnen enkele weken konden we ruim 10.000 handtekeningen aanbieden aan [Kamerleden van CDA, VVD en SGP](#) en de Kamercommissies van Financiën, Justitie en Veiligheid en Volksgezondheid, Welzijn en Sport informeren. Er was aandacht voor regeldruk bij Omroep MAX, Trouw, RTL, regionale media, FD en Elseviers Weekblad.

Brandbrieven bankenproblematiek

Om de regeldruk die voortvloeit uit de Wet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering (Wwft) te beteugelen hebben we meerdere brieven aan de Rijksoverheid gestuurd. De [laatste brief in september](#) was aan minister Kaag (Financiën), minister Yeşilgöz-Zegerius (Justitie en Veiligheid), staatssecretaris Van Ooijen (VWS), president Knot (DNB) met de (niet ingewilligde) eis om goede doelen, fondsen, kerkelijke instellingen en vrijwilligersorganisaties onmiddellijk laag risico te maken. Dit zodat banken hun procedures voor deze organisaties konden versoepelen. De overheid stelde zich op het teleurstellende standpunt dat er moet worden gewacht op de uitkomst van het WODC-onderzoek naar terrorismefinanciering en witwassen in november 2023 en eventuele beleidswijzigingen die daaruit voortkomen.

Aan tafel met banken, start onderzoek regeldruk

De lijnen van overleg en actie, opgezet met vele partners, hebben ervoor gezorgd dat VWS samen met Binnenlandse Zaken, Financiën en Justitie en Veiligheid een onderzoek is gestart naar regeldruk. Sira Consulting voert dit onderzoek uit. In het eerste kwartaal 2023 moet er een onderzoeksrapport liggen. Ook neemt NOV deel aan rondetafelgesprekken om te kijken hoe de procedures van banken zo specifiek gemaakt kunnen worden dat het grootste deel van de vrijwilligersorganisaties er geen last meer van heeft.

Lobbyagenda met Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie (SBF)

Op verzoek van en samen met SBF - bestaande uit Fondsen in Nederland, Goede Doelen Nederland en CIO (kerken) – hebben we een gezamenlijke agenda opgesteld voor het hele vrijwilligerswerk. Eind 2022 hebben we die agenda ter consultatie aan de leden van het Netwerk Lobby voorgelegd. Verdere uitwerking volgt.

Gelijkwaardig samenspel tussen naasten, vrijwilligers en beroepskrachten

Op 19 mei 2022 bood de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving haar advies Anders leven en zorgen aan. Het Landelijk Overleg Vrijwilligersorganisaties in Zorg en Welzijn (LOVZ) [nodigde werkgeversorganisaties en de landelijke overheid](#) uit om samen met NOV en het LOVZ verder invulling aan het RVS-advies te geven.

Lobby Vrijwilligerswerk voor Vluchtelingen in 38 AZC's

Voor het tweede jaar achtereen heeft Vereniging NOV moeten lobbyen om het programma #Meedoen, waarin vrijwilligerscentrales op 38 azc's asielzoekers en statushouders bemiddelen naar vrijwilligerswerk, opgenomen te krijgen in de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dat is gelukt met een amendement van ChristenUnie, GroenLinks, DENK, SGP, D66, CDA en PvdA. Daarnaast hebben ChristenUnie, D66, GroenLinks en DENK een motie ingediend om meerjarige financiering te verkennen. Deze motie is aangenomen. Het ministerie moet hier volgens deze motie in de Voorjaarsnota 2023 op terug komen. Ondanks de motie vraagt uitvoering door het ministerie continuering van politieke druk en publiciteit.

Meerjarige impuls aan het vrijwilligerswerk 2023-2027

Op initiatief van de ChristenUnie, medeondertekend door de SGP, CDA en VVD, is een amendement voor een meerjarige impuls met een brede Kamermeerderheid aangenomen. De indieners hebben met dit amendement voor de komende vijf jaar in totaal 5 miljoen euro beschikbaar gemaakt met als doel de coördinerende en beroepsmatige capaciteit in het organiseren van vrijwillige inzet structureler te versterken. De capaciteit van vrijwillige inzet staat onder druk aangezien minder mensen, in minder uren zich inzetten. Covid heeft hier ook zeker invloed op gehad. Omgekeerd is in de samenleving juist de vraag naar vrijwilligers steeds groter; in de zorg, bij bibliotheken, musea, vervoer, etc. Slimmer en anders organiseren zodat meer mensen zich aangesproken voelen om actief te zijn is de uitdaging voor de sector.

Financiering van vrijwilligersorganisaties

Samen met leden hebben we in 2022 met hulp van een aanbestedingsjurist gewerkt aan een position paper over de verhouding tussen overheid, markt en maatschappelijk middenveld met als doel overheden voor te lichten over passende vormen van financiering binnen de bestaande wet- en regelgeving. Het paper is niet in 2022 gepubliceerd.

Leeftijdscriminatie jongeren

Uitkeringsinstanties moeten volgens de Participatiewet een gegeven vrijwilligersvergoeding in korting brengen op de uitkering van de uitkeringsgerechtigde als die jonger is dan 27. Dit zorgt er soms voor dat vrijwilligers onbedoeld, omdat zowel vrijwilligersorganisatie als vrijwilliger in onwetendheid gebruikmaken van de Regeling Vrijwilligersvergoedingen, in de problemen komen. Na constatering van de fout wordt er geld ingehouden op de uitkering. Vereniging NOV heeft deze vorm van leeftijdscriminatie [ingebracht](#) bij de internetconsultatie [Overheid.nl | Consultatie Help ons wetten en regels te verbeteren die mensen ernstig in de knel brengen \(internetconsultatie.nl\)](#). In 2022 is deze weeffout niet hersteld.

Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Waar we in 2021 vrijwilligerscentrales en gemeenten hebben voorzien van input voor partijprogramma's, hebben we in januari 2022 een voorlichtings sessie georganiseerd met Deventer Doet en Eindhoven Doet over succesvolle werkwijzen om vrijwilligerswerk op de politiek agenda te krijgen. Van met podcasts begeleide fietstochten tot gerichte waarderingstrajecten naar koppelingen met actuele vraagstukken kwamen allemaal voorbij. Van de 143 vrijwilligerscentrales die lid zijn van NOV deden er 45 mee.

Netwerk Lobby

Het netwerk Lobby bestaat uit 47 mensen van 34 organisaties die in wisselende samenstelling met elkaar overleggen. NOV vertegenwoordigt haar achterban ook bij het Breed Sectoroverleg van goede doelen, zit aan bij diverse ronde tafels. Deelnemende organisaties waren in 2022:

1. AGORA beroepsvereniging voor vrijwilligerscoördinatoren
2. Deedmob
3. Deventer Doet
4. FIN
5. Goede Doelen Nederland
6. Handjehelpen
7. Het Begint met Taal
8. Inspiratienetwerk TijdVoorActie
9. IVN
10. KBO-Brabant
11. KNHM
12. Koornetwerk Nederland
13. Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen (LVKK)
14. LandschappenNL
15. LSAbewoners
16. LVKK
17. Nationale Vereniging de Zonnebloem
18. Natuurmonumenten
19. Nederland Zorgt Voor Elkaar
20. NLvoorElkaar

21. NOOM
22. Partin
23. PEP Den Haag
24. Protestantse Kerk in Nederland (PKN)
25. Samenwerken Brancheorganisaties Filantropie
26. Schuldhulpmaatje Nederland
27. Scouting Nederland
28. Sociaal Werk Nederland
29. VPTZ Nederland
30. Vrijwilligers Centrale Amsterdam
31. Vrijwilligerscentrale HuizenvoorElkaar
32. Vrijwilligerspunt Westfriesland
33. YMCA Nederland
34. ZwolleDoet!

9. Hulp bij implementatie van wet- en regelgeving

Vrijwilligers en hun organisaties zien wet- en regelgeving als een januskop met twee gezichten: enerzijds helpend vanwege de structuur en kaders, anderzijds belemmerend vanwege complexiteit of onbekendheid. Waarmee hebben we als Vereniging NOV vrijwilligers en hun organisaties geholpen in 2022?

Kennis delen

In 2022 is Vereniging NOV erin geslaagd om met de weinig toebemeten tijd de hoogstnodzakelijke werkzaamheden op het gebied van wet- en regelgeving te verrichten. Met acht uur per week, hebben we via telefoon, Platform Vrijwillige Inzet of e-mail geadviseerd. Zo'n 50 vragen werden per e-mail gesteld. Telefonisch werden er ongeveer 30 vragen beantwoord. Ook via het forum werden er vragen gesteld en beantwoord. De vragen variëren sterk, ook in perspectief: dat van de vrijwilliger of de vrijwilligersorganisatie. De meeste vragen gaan over vrijwilligersvergoedingen, vrijwilligersverzekeringen, het werken met vrijwilligers die geen Nederlandse nationaliteit hebben en over verplichtingen tussen vrijwilliger en organisatie.

Toerusten van (groepen) vrijwilligers

Webinars zijn in 2022 een probaat middel gebleken om kennis, informatie en ervaringen te delen. Ook fysiek kon er weer het nodige worden georganiseerd. Achtmaal werd meegewerkt aan Webinars en workshops. Er waren workshops en webinars specifiek georganiseerd op het gebied van wet- en regelgeving en verder werden tijdens evenementen, festivals en vrijwilligersdagen een bijdrage geleverd.

Belangenbehartiging

Om tot uitwisseling van kennis en ervaring te komen, organiseert NOV ook het netwerk wet- en regelgeving. In dit netwerk representeren meer dan tien deelnemers grote koepelorganisaties en daarmee tienduizenden vrijwilligers. Driemaal kwam het netwerk online bijeen en eenmaal werd er in Utrecht overleg gevoerd. Naast het delen van kennis en informatie worden er gezamenlijke vraagstukken verkend zoals een corona-draaiboek en de SPUK-regeling. Tenslotte hebben de netwerkleden een schrijven ondertekend, waarin minister Kaag wordt verzocht om minder regeldruk voor vrijwilligers en hun organisaties. Zie ook het jaarverslag onderdeel [07. Lobby: Wet- en regelgeving knelt meer en meer](#).

Website

De veel gevonden website van Vereniging NOV en specifiek de meer dan 20 onderwerpen op het gebied van wet- en regelgeving voorzien bezoekers van kennis en informatie. Bezoekers zoeken het vaakst naar informatie over de vrijwilligersvergoeding.

Voorwerk voor 2023

In 2022 hebben we gewerkt aan een plan waarmee meer tijd beschikbaar komt om wet- en regelgeving uit te leggen. Het plan is om met vrijwilligersorganisaties om tafel te gaan en te vernemen waar vraagstukken of belemmeringen worden ervaren als het gaat om wet- en regelgeving. En, ter plekke deze vraagstukken proberen op te lossen al dan niet met behulp van experts. Als Vereniging NOV willen we dat stichtingen en verenigingen toekomen aan hun kernactiviteiten en daarbij niet gehinderd worden door wet- en regelgeving.

Ook in 2023 willen we niet alleen vragen beantwoorden en ervaringen uitwisselen, maar ook een aandeel leveren in kwalitatief goed bestuur. Wat is goed bestuur en wat helpt hierbij? Dat zijn de vragen die hierin leidend zijn.

10. Inzet jongeren in Maatschappelijke Diensttijd (MDT)

De missie van MDT is om iedere jongere in Nederland de kans te geven om in de eigen omgeving een MDT te doen die past bij de levensfase en interesse van een jongere. NOV draagt graag aan deze missie bij, omdat wij zien dat MDT veel jongeren de kans biedt zich vrijwillig in te zetten. NOV participeert zowel bestuurlijk en strategisch binnen MDT.

Het regeerakkoord benoemt de thema's eenzaamheid, inburgering en integratie en kansengelijkheid als extra naast de 3 pijlers talenten ontdekken, nieuwe mensen ontmoeten en iets voor een ander doen. NOV ziet dat MDT veel jongeren de kans biedt zich vrijwillig in te zetten en kennis te maken met het vrijwilligersveld. NOV heeft binnen het programmateam MDT de volgende kerntaken:

1. Bieden van expertise en netwerk

We vertegenwoordigen vrijwilligerscentrales en organisaties die met vrijwilligers werken binnen het MDT-kernteam bij de doorontwikkeling en verduurzaming van MDT.

2. Vrijwilligerscentrales en organisaties die met vrijwilligers werken vraaggericht informeren en faciliteren

We bieden onder andere ondersteuning van MDT-organisaties en organisatie die willen toetreden tot het MDT-netwerk.

3. Een bijdrage leveren aan het versterken van het MDT-merk

Met name bij vrijwilligerscentrales en organisaties die met vrijwilligers werken.

4. Verbinding maken tussen MDT en lopende NOV-projecten

Verhuizing

In 2022 is MDT verhuisd van het ministerie van VWS naar OCW. Dat betekende dat er veel geregeld moest worden om deze overgang uit te voeren. Zo kwam er bij OCW een andere en groter team, met een andere programmadirecteur.

OCW leerde over vrijwilligerscentrales

Dit grotendeels nieuwe team hebben we kennis laten maken met de wereld van vrijwilligerscentrales. Belangrijk inzicht was dat dé vrijwilligerscentrale niet bestaat. De vorm is divers, alleen al in naam, maar ook in uitvoering. Wat in ieder geval een belangrijk inzicht was, is dat vrijwilligerscentrales zorgen voor sterke lokale netwerken waarbij de nadruk ligt op duurzame inzet. Het MDT-netwerk vrijwillige inzet is in 2019 opgezet en brengt vrijwilligerscentrales bij elkaar, die met MDT verbonden zijn of dit willen zijn. In 2022 zijn er 8 onlinebijeenkomsten en 1 fysieke bijeenkomst geweest. Uitwisseling van kennis en kunde, maar ook belangenbehartiging zijn belangrijke kenmerken van dit overleg.

Opschalen en witte vlekken vullen

2022 stond ook in het teken opschalingsambities. Het ultieme doel is dat alle jongeren tussen de 12-30 jaar de kans hebben om een MDT te volgen die aansluit bij hun interesses en behoeften. Er werd in beeld gebracht waar witte vlekken zijn en de eerste aanzet om witte vlekken te veroveren kreeg vorm. NOV ziet hier een duidelijke rol voor vrijwilligerscentrales en organisaties die met vrijwilligers werken.

Landelijke organisaties benaderen steeds vaker het MDT-team om te onderzoeken of en hoe aansluiting bij MDT mogelijk is. NOV constateerde dat de informatievoorziening op dit vlak moest verbeteren.

NOV heeft haar rol gepakt in het verbeteren van communicatie van en naar het MDT-netwerk. NOV kan korte lijnen leggen naar organisaties. Die kennis en kunde wordt meer en meer op waarde geschat. NOV is actieve kartrekker bij *MDT in beeld*. Dit is een groep waar zowel MDT-projectleiders als communicatiedeskundigen uit het netwerk zijn betrokken om de naamsbekendheid van MDT te vergroten en uit te wisselen over goede pr-acties. In 2022 kwamen we in het begin om de week online bij elkaar en later minder frequent, maar wel live. In totaal waren er 8 bijeenkomsten. MDT Themabijeenkomsten worden voor en met het netwerk georganiseerd en zijn gekoppeld aan onderwerpen die spelen in het netwerk. NOV is mede-kartrekker. Er werden in 2022 5 live Themabijeenkomsten georganiseerd met thema's als werving van jongeren en impact meten.

Kwaliteitslabel

NOV bleef betrokken bij de ontwikkeling en totstandkoming van een kwaliteitslabel voor MDT-organisaties, het MDT Proof label. In 2022 is een pilot uitgevoerd en zijn de eerste organisaties langs de normen gelegd. Met de ervaringen werd gewerkt aan de verdere ontwikkeling en uitrol.

Ook zijn er lijnen uitgezet als het gaat om het verbinden van diverse departementen.

11. Rol vrijwilligers in de zorg op de kaart

Het Landelijk Overleg Vrijwilligers in de Zorg (LOVZ) heeft een brede samenstelling met vrijwilligersorganisaties op het gebied van de inzet van jongeren, migrantenouderen, het bieden van een luisterend oor, culturele activiteiten voor ouderen, coördineren van vrijwilligers en veel meer.

Het gaat om de brede pallet van inzet door vrijwilligers voor de ander in hun lokale gemeenschap. Ondersteund, getraind en aangestuurd door hun landelijke koepelorganisatie. Het netwerk wisselt ervaringen uit en nieuwe initiatieven in het organiseren door en van vrijwilligers.

Herstel na Covid

Tien organisaties konden met de Maatschappelijke Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk (MSV) in het herstel na Covid een extra jaar uitvoering geven aan het versterken van het organiseren van vrijwilligers en/of innovatie van de activiteiten. Betere ICT-systemen, extra ondersteuning aan lokale afdelingen, een app voor de activiteitenorganisaties, een digitaal uitgaansprogramma voor ouderen etc. Slimme en noodzakelijke investeringen die veelal niet door financiers mogelijk worden gemaakt. Eind '22 en begin '23 hebben deze organisaties hun aanpak, werkwijzen, tools en de geleerde lessen in alle openheid gedeeld met alle overige 12 organisaties.

Samen Ouder Worden

Binnen het programma Samen Ouder Worden werken elf organisaties om met vrijwillige inzet de verbinding tussen mensen te versterken en op een goede manier samen ouder te worden. Gezien de beperkingen tijdens Covid heeft het programma een extra half jaar gekregen voor de uitvoering, afronding en overdracht van alle lessen, instrumenten en ervaringen. De niet deelnemende LOVZ leden kregen in elke vergadering een korte update van de voortgang van het programma. In dit jaarverslag is er een apart item opgenomen over [Samen Ouder Worden](#).

Sociale Basis, vrijwilligerswerk aan tafel?

Binnen het LOVZ was er ruim aandacht voor de ontwikkelingen in de inzet van vrijwilligers in de zorg en de Sociale Basis. Voor het netwerk was het belangrijk dat de goede maat gehanteerd wordt in juist de kracht en eigenheid van vrijwilligers naast de grenzen van hun inzet. Het RVS-advies [Anders leven en zorgen](#) verwoordde een belangrijke visie op het samenspel tussen de beroepsmatige institutionele zorg en die van de vrijwilligers en mantelzorgers. Namens een groot aantal organisaties in het LOVZ is een formele reactie gestuurd naar meerdere stakeholders om het gesprek te vervolgen. Met de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) is verder gewerkt aan het agenderen en het samen kunnen gaan organiseren van een meeting gericht op samspraak tussen de institutionele partijen en het vrijwilligerswerk. Ter voorbereiding en in het vergroten van het netwerk en het bekendheid geven aan de visie van het LOVZ zijn gesprekken opgepakt met het ministerie van VWS, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Zorginstituut Nederland, Actiz en het LOC Waardevolle Zorg.

Opvallend is dat in de vele zorgakkoorden - zoals het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) - en visies op de houdbaarheid van de zorg meer inzet van de samenleving wordt benoemd en daarop wordt gerekend, maar dat de vertegenwoordiging van deze 'samenleving' nog niet aan tafel zit als partner in dat proces.

Namens het LOVZ participeert NOV in de taakgroep Sociale Basis met VWS, VNG, Sociaal Werk Nederland en Mantelzorg NL. Tussenresultaat is de gedeelde visie over de Sociale Basis. Waarbij de basis op drie niveaus wordt onderscheiden:

1. De individuele basis met de keuzes en netwerken van elk persoon zelf.
2. De gemeenschappelijke basis met o.a. de inzet van vrijwilligers door en voor elkaar, bewonerscollectieven, ontmoeting en het bestaan van het brede verenigingsleven.
3. De institutionele basis van de beroepsmatige organisaties (sociaal werk/wijkteams) , de vrijwilligerscentrales, eerstelijns hulp.

Kwaliteit van het netwerk is dat de organisaties ontwikkelingen en interessante nieuwe producten met elkaar delen en deze ter beschikking stellen voor inzicht of gebruik door een andere organisatie. Voorbeelden hiervan zijn het delen van de inzet en expertise van Handjehelpen voor mensen met dementie in de regio Amsterdam met de Tao of Care. Denk ook aan uitwisseling van de inzet van organisaties voor de komst van Oekraïners. Het vraagstuk van hoe om te gaan met de onkostenvergoedingen aan vrijwilligers en de tendens dat deze vraag toeneemt is besproken.

De meerjarige intensieve onderlinge samenwerking in de grote programma's van de afgelopen acht jaar leggen hier ook de basis voor in de openheid en het vertrouwen naar elkaar.

Het LOVZ kent 22 lidorganisaties, en is 4 keer bij elkaar gekomen.

12. Nationale Vrijwilligersprijzen 2022

Vrijwilligersorganisaties door heel Nederland konden meedingen aan de hoofdprijs van 15.000 euro door een vlog in te zenden over hun 'teamtrots'. Uit 129 inzendingen waren vijf organisaties genomineerd.

Op 6 juli was tijdens de laatste aflevering van de serie 'Hoe doet die nieuwe het' te zien dat burgemeester Depla van Breda de prijs aan de vrijwilligerscentrale uit Rijen in het kader van de Nationale Vrijwilligersprijzen uitreikte. De uitreiking was te volgen op www.vrijwilligersprijzen.TV.

Begeleiding vrijwilliger was doorslaggevend

In de aflevering van 6 juli zette presentator Bas Westerweel de genomineerden in het zonnetje, werd er teruggeblikt op de inzendingen en de fragmenten van de serie. De jury bestaande uit organisatiedeskundige Jaap Peters en vrijwilligersexpert Marianne Besselink, lichtten toe waarom VIPvoorElkaar de winnaar is van 2022. Volgens de jury blonk VIPvoorElkaar uit in de begeleiding van de startende vrijwilliger, was er ondanks de vele verschillende projecten een hele goede samenwerking. En het ontstaan van vriendschappen geeft aan hoe vrijwilligers zich thuis voelen in de organisatie.

Vrijwilligersprofessor Lucas Meijs was er ook bij. Bas ontving ook staatssecretaris Van Ooijen van het ministerie van VWS en burgemeester Paul Depla van Breda reikte de hoofdprijs van 15.000 euro uit. En er was muziek: muzikante Lisa van Nes schreef een prachtig nummer over mensen die iets betekenen voor een ander.

Strijd tussen vijf organisaties

De Brabantse organisatie was een van de vijf genomineerden die schitterden in de online tv serie over vrijwilligerswerk 'Hoe doet die nieuwe het?'. In de serie starten zes BN'ers, waaronder schrijver Abdelkader Benali en acteur en programmamaker Tim Senders, als vrijwilliger bij een genomineerde organisatie. De kijker beleeft door de ogen van de BN'er hoe het is om als vrijwilliger te starten. Waar komen ze terecht? Worden ze deel van het team? Is het moeilijk? Is het emotioneel zwaar? Zijn de mensen aardig? De gehele serie van vier afleveringen inclusief de uitreiking is terug te zien op [Hoe doet die nieuwe het? Afl. 1 t/m 4](#). Alle aanmeldingen staan op [Deelnemers 2022](#)

Partners

Partners waren het ministerie van VWS, de VNG, LSA-bewoners en de Nationale Postcode Loterij.

Side kick voor gemeenteambtenaren

Voor 25 gemeenteambtenaren hebben we een uitwisselings sessie georganiseerd over het vrijwilligerswerkbeleid aan de hand van onderzoek door Verwonderzoek over hoe gemeenten omgaan met dit beleid. Dit [onderzoek](#) was uitgevoerd in 2021.

13. Programma Samen Ouder Worden

2022 zou het laatste afrondende jaar van het programma Samen Ouder Worden zijn. Door de vertragingen in de uitvoering vanwege Covid en daarmee ook de niet benutte financiële ruimte, is een verlenging van de looptijd aangevraagd en verkregen naar uiterlijk september 2023.

Een meerderheid van de lokale trajecten kreeg wel in 2022 hun afronding. Medewerkers van de elf betrokken (vrijwilligers)organisaties, waren in de rol van programmamedewerker op 35 plekken in Nederland actief. Passend in de lokale context, behoefte en energie is de waarde van ouderen in onze samenleving zichtbaar gemaakt en waar nodig ook versterkt. Lokaal kreeg de betekenis van ouderen in veel verschillende vormen en uitingen gestalte. Altijd in samenspraak en eigenaarschap met ouderen en lokale partners. Het landelijk programmateam begeleidde en ondersteunde de programmamedewerkers. Mooi te zien dat veel activiteiten inmiddels hun eigen draagvlak hebben verkregen en daarmee verder zijn gegaan.

In het land

Op de 35 plekken in Nederland vonden de soms ook ontdekkende en lerende activiteiten plaats; iets werkt als het is uitgetoet in de praktijk. Met de lokale inzet van de programmamedewerkers en hun partners hebben activiteiten, buurtkamers, kletskaarten, kleurrijke wandelingen en zwaaiende routes, maar vooral veel nieuwe inzichten en coalities hun uitvoering gevonden. Met oog voor en aansluitend bij verschillende culturen en met verbindingen tussen generaties. Wegen om in contact te komen met 'onzichtbare' mensen door ze op te gaan zoeken en waarachtige interesse te hebben, zijn bewandeld. Altijd vanuit het startpunt: niet voor ouderen maar mét ouderen.

Nooit te oud om te beginnen

Door het programma Samen Ouder Worden zijn we zelf ook anders gaan kijken naar ouderen. Enthousiast en gedreven gingen we aan de slag met eenzaamheid bestrijden en kwetsbare ouderen ondersteunen met vrijwilligers. Maar al snel ontdekten we dat de stem van ouderen onvoldoende in het programma doorklonk en zijn we nog meer gaan luisteren. Door het betrekken van ouderen kregen we meer oog voor zowel de kracht als de kwetsbaarheid van ouderen. Die nieuwe blik is het vliegwiel geworden voor een andere manier van samenwerken met en voor ouderen.

De kracht van ouderen

Samen Ouder Worden kreeg in dit jaar lokaal de concrete vorm in het niet alleen anders kijken naar ouderen, maar ook naar vrijwillige inzet, zingeving en samenwerking. De risico's van kwetsbaarheid worden groter met de leeftijd, maar tegelijkertijd hebben ouderen ook de kracht en zijn ze onmisbaar als verbinder naar andere ouderen. Mensen worden ook krachtiger als ze de kans en de goede condities krijgen om betekenisvol te zijn voor anderen. Ouderen doen ertoe en hebben de kans om mee te doen. Met oog voor de individuele talenten en mogelijkheden.

Deelnemende organisaties

De volgende (vrijwilligers)organisaties voerden het programma op lokaal niveau uit: Handjehelpen, Humanitas, IPSO Centra voor leven met en na kanker, KBO-PCOB, MantelzorgNL, NPV-Zorg voor het leven, Netwerk NOOM, Nederlandse Rode Kruis, Stichting Present, Stichting Vier het Leven en TijdVoorActie.

14. NOVi-netwerk vrijwilligerscentrales

Netwerk Ondersteuning Vrijwillige inzet oftewel het NOVi-netwerk is het netwerk voor medewerkers van vrijwilligerscentrales. Landelijk zijn er ongeveer 260 lokale vrijwilligerscentrales en vrijwilligerssteunpunten. Hiervan zijn er 143 lid van Vereniging NOV.

Rond de 718 medewerkers van vrijwilligerscentrales en lokale steunpunten waren in 2022 aangesloten bij de besloten omgeving op het Platform Vrijwillige Inzet. De behoefte om elkaar als netwerk (digitaal) te ontmoeten en kennis te delen was altijd al sterk, maar nu ontdekken deze communityleden de mogelijkheden van het Platform Vrijwillige Inzet. Dit dankzij een betere voorlichting over de mogelijkheden.

Deelname aan programma's

Vrijwilligerscentrales waren ook dit jaar actief betrokken binnen verschillende programma's van en met NOV. Een overzicht:

- Maatschappelijke diensttijd (MDT): 55 vrijwilligerscentrales.
- Samen Ouder worden: 14 vrijwilligerscentrales.
- #Meedoen: 35 vrijwilligerscentrales.
- BestuurdersCentraal: 7 vrijwilligerscentrales en 13 aanmeldingen voor 2023.
- Goed Geregeld: 73 adviseurs werkzaam bij een centrale of lokaal steunpunt.
- Expeditiebegeleiders Nieuwe Gezichten: 25 vrijwilligerscentrales met vaak meerdere mensen per centrale.

Gebruik platform en kennisdeling

In de tweede helft van 2022 zijn we het gebruik van de besloten werkomgeving op ons digitale platform meer gaan stimuleren. Medewerkers die voorheen individueel per mail of telefonisch vragen stelden, deden dat op het platform. Het effect is dat medewerkers meer met elkaar meedenken, ervaringen uitwisselen en dat er soms letterlijk bij elkaar in de keuken wordt gekeken! We telden in 718 mensen in het NOVi-netwerk in 2022.

(Live) bijeenkomsten!

Ook organiseerden we sinds Corona weer een live **Conferentie Vrijwilligerscentrales** in Utrecht met 109 bezoekers en afkomstig van 61 vrijwilligerscentrales en -steunpunten. Thema op deze dag was de Meerwaarde en impact van vrijwilligerswerk en van vrijwilligerscentrales. Oogst was onder meer een lijst van onderwerpen waaraan deelnemers willen werken met NOV:

- Integraal gemeentelijke vrijwilligersbeleid.
- Zichtbaar maken van impact en waarde van vrijwilligerscentrales.
- Beïnvloeding op wetten en regels met groot effect op vrijwilligerswerk.
- Aansluiten op maatschappelijke issues en internationaal activisme.
- Specifieke cursussen en trainingen voor medewerkers van vrijwilligerscentrales.
- Nieuwe vormen van vrijwilligerswerk en omzetten van oude vormen.
- Expedities voor het werven van nieuwe gezichten in het vrijwilligerswerk.
- Nieuwe kansen benutten om werknemers van bedrijven bij het vrijwilligerswerk te betrekken.

NOV heeft onder meer een online sessie aangeboden over wet- en regelgeving speciaal voor vrijwilligerscentrales en lokale steunpunten.

Nieuwsbrief

Halverwege 2022 is NOV gestart met het maandelijks versturen van een persoonlijkere en gerichte (digitale) nieuwsbrief voor vrijwilligerscentrales en lokale steunpunten in plaats van een algemene nieuwsbrief. Zo ervaren ze dat er voor hen een vaste medewerker is bij NOV. Een vast contact die weet wat er speelt en op de hoogte is van actuele ontwikkelingen. Een vertrouwd iemand die hen helpt, met ze meedenkt en ze onderling met elkaar in contact brengt. Die af en toe aansluit bij een regionaal overleg. Die zaken faciliteert en aanbiedt op de specifieke behoefte die ze hebben op het gebied van kennis en het delen van ervaring. We telden in 2022 602 ontvangers van de nieuwsbrief voor vrijwilligerscentrales.

15. Onderzoek & wetenschap

NOV is vaste partner in drie belangrijke onderzoeken die inzichten geven over de 'Stand in het land' van het vrijwilligerswerk.

Geven in Nederland

Vereniging NOV neemt deel aan de maatschappelijke klankbordgroep van het VU-onderzoek Geven in Nederland. Dit tweejaarlijkse onderzoek geeft heel veel informatie over zowel het geven van geld aan goede doelen, het slim verwerven daarvan als ook het geven van tijd in de vorm van vrijwillige inzet. Markante uitkomsten zijn dat 44% vrijwilligerswerk doet voor maatschappelijke organisaties. Daarnaast biedt 67% informele hulp, 29% actief burgerschap en 15% online burgerschap. Dit percentage van 44% is hoger dan dat van het CBS met data van 2021. Opvallend ook dat 3 op de 10 vrijwilligers een bestuurlijke rol heeft. En tot slot dat mensen die een betaalde hebben en vrijwilligerswerk doen zich het meest gelukkig voelen! Zie verder [filantropischestudies.nl](https://www.filantropischestudies.nl).

Nationaal Verenigingsonderzoek

Het tweede onderzoek waar NOV vooraf meedenkt over de vragen en achteraf over de duiding van de antwoorden is het jaarlijkse Nationaal Verenigingsonderzoek. Dit geeft een veelheid aan inzichten in ook specifiek de door en met vrijwilligers georganiseerde verenigingen. Uitkomsten zijn dat de helft van de door en met vrijwilligers georganiseerde verenigingen moeite hebben met het vinden van bestuursleden. Een kwart van de verenigingen geeft aan onder druk te staan. En 17% van de kunst-, cultuur- en hobbyverenigingen zien het voortbestaan in gevaar. Maar ook sport scoort hoog met 13%. De aandacht voor inclusie en diversiteit stijgt, 61 % van de verenigingen besteedt hier aandacht aan, echter de uitwerking blijft achter. [Resultaten 2022 – Nationaal Verenigings Onderzoek](#)

CBS-onderzoek

Het CBS onderzoekt regelmatig de deelname aan vrijwilligerswerk. In 2021 was 39% van de inwoners van 15+ actief in enige vorm van vrijwilligerswerk. Lager dan voor Covid, maar ook weer veel hoger dan in de lockdowns. In elk onderzoek lopen ook een aantal specifieke vragen mee. NOV en VWS overleggen met het CBS welke vragen dat zijn.

In het onderzoek van 2021 ging dat over:

- *Vrijwilligerstevredenheid* (een cijfer van 7,6).
- *Actief zijn voor een buurt- of inwonersinitiatief* (3 % van de respondenten).
- *Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) als reden om géén vrijwilligerswerk te doen* (1% van de respondenten).
- *Houdt de werkgever rekening met je vrijwilligerswerk?* Bijna de helft antwoordde dat hij/zij dat niet wist. Een derde gaf aan dat dat niet het geval is en 18 procent zei dat de werkgever wel rekening houdt met werknemers die vrijwilligerswerk doen. Er is nog een wereld te winnen!

16. Preventie misbruik en integriteit; voorkomen van seksueel misbruik

In 2022 hebben de maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van sociale veiligheid en grensoverschrijdend gedrag ook binnen vrijwilligersorganisaties tot een grotere bewustwording en gevoel van urgentie geleid. En tot een grotere vraag om zaken op orde te hebben.

We zien dit terug in een toenemende vraag naar trainingen voor vertrouwenscontactpersonen, een stijgend aantal deelnemers aan deze trainingen en dus een stijgend aantal Vertrouwenscontactpersonen bij vrijwilligersorganisaties. We hebben in 2022 meerdere trainingen voor vertrouwenscontactpersonen gegeven en verschillende vragen rondom dit onderwerp beantwoord.

Inspiratie

De experts Sociale Veiligheid organiseerden vrijwel wekelijks online inspiratiebijeenkomsten die voor iedereen die actief is bij een vrijwilligersorganisatie. Vaak werden de bijeenkomsten bezocht door vrijwilligerscoördinatoren en bestuursleden. Daaruit vloeiden dan vaak organisatietrajecten (advies op maat voor een vrijwilligersorganisatie) of trainingen voor Vertrouwenscontactpersonen voort. Daarnaast kwamen er uit het hele land vragen voor advies en training, verzoeken om mee te denken met sociale veiligheidsbeleid en concrete vragen over de regeling gratis VOG en de instrumenten die bijdragen aan sociale veiligheid, zoals aannamebeleid, gedragscodes en vertrouwenspersoon-constructies.

Vrijwilligerscentrales pakken hun rol

Ook gaven we diverse keren presentaties over Sociale Veiligheid en het voorkomen van Grensoverschrijdend Gedrag tijdens grotere regionale bijeenkomsten, georganiseerd door vrijwilligerscentrales, vaak in aanwezigheid van raadsleden en wethouder(s). Vrijwilligerscentrales dachten ook na over hun rol rond vertrouwenscontactpersonen, we faciliteerden een bijeenkomst voor vrijwilligerscentrales uit het hele land over dit onderwerp en de mogelijke rol en bijdrage van vrijwilligerscentrales.

Live en online

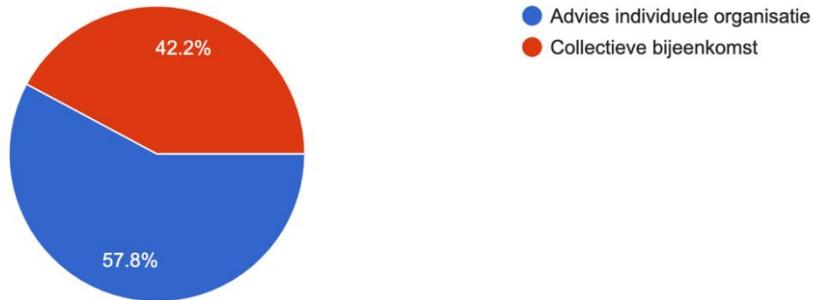
In 2022 zagen we een toename in het aantal 'live' bijeenkomsten. Daarnaast bleven we online bijeenkomsten verzorgen. Inmiddels zijn veel organisaties gewend aan online bijeenkomsten en levert het ook tijdswinst op, waardoor deelname gemakkelijker is en we meer organisaties bereiken.

Cijfers

In onderstaande afbeeldingen vind je de registratie van activiteiten door de adviseurs sociale veiligheid.

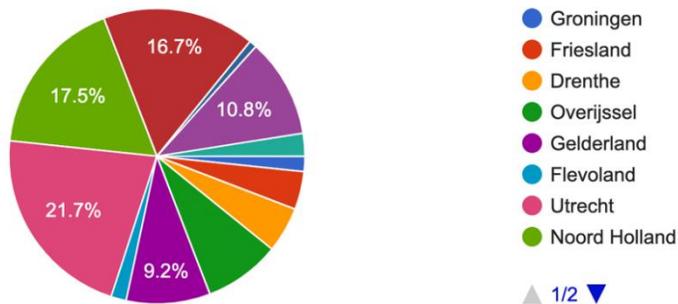
Soort activiteit

230 responses

Provincie organisatie

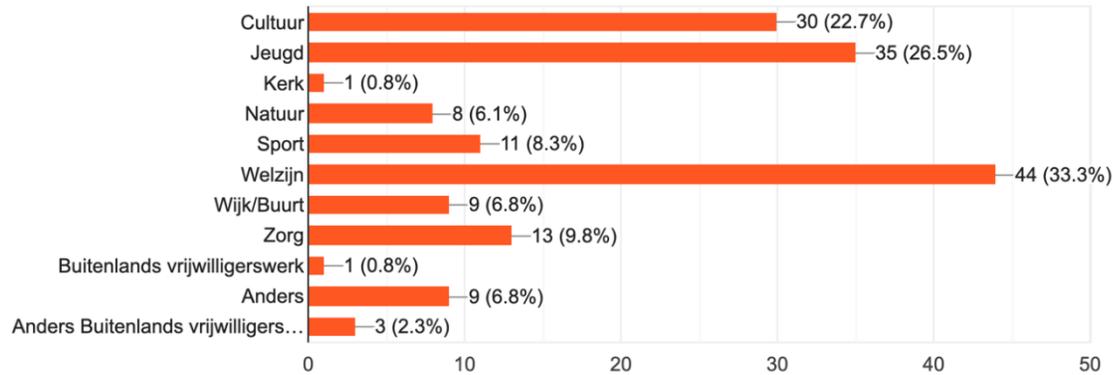
120 responses

- Zuid Holland
- Zeeland
- Noord Brabant
- Limburg

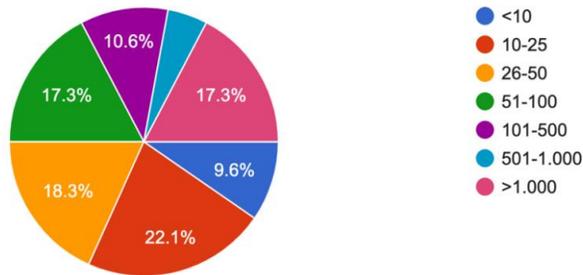
Sector

132 responses

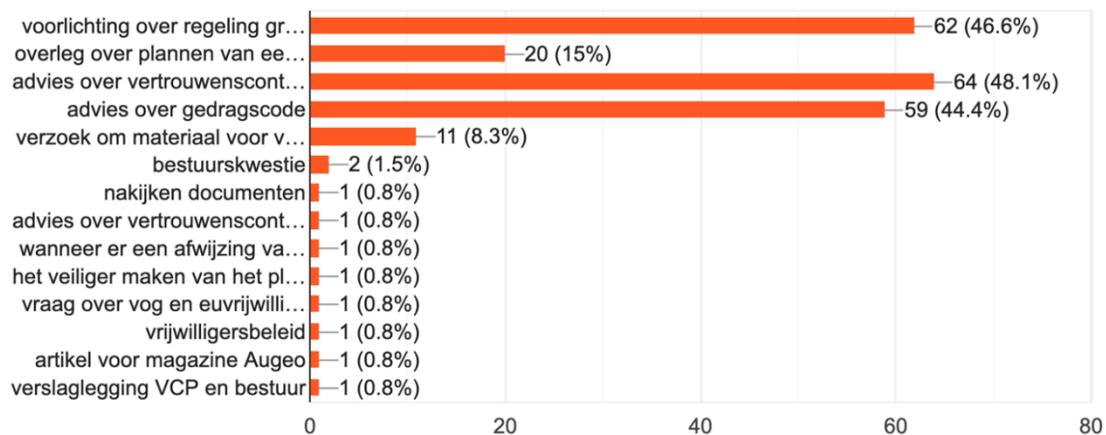
Aantal vrijwilligers

104 responses

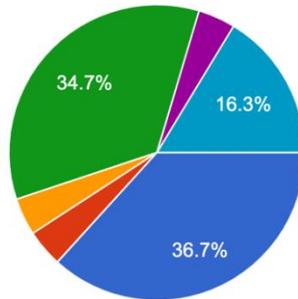
Kern van de vraag

133 responses

Soort bijeenkomst

98 responses

- Inspiratiesessie
- Presentatie
- Spreekuur sociale veiligheid
- Training VCP
- Voorlichtingsavond grensoverschrijdend gedrag en regeling gratis VOG
- Workshop

17. Internationale netwerken

De internationale bijeenkomsten kwamen weer uit de digitale beperking, maar overal aansluiten was geen optie.

NOV heeft dit jaar gekozen niet te participeren in de wereldconferentie van de International Association for Volunteer Effort (IAVE, Wereldorganisatie voor het vrijwilligerswerk) gezien de politieke agenda van het gastland; de Verenigde Arabische Emiraten.

Vrijwilligers Cees van den Bos en André en Hudepohl participeerden met Joost van Alkemade in de netwerken van het European Volunteer Centre (CEV) en de digitale meetings van Volunteurope en IAVE. Voor NOV is het de realiteit dat gezien onze eigen en brede expertise en sterke nationale basis we de kennis inbrengen voor de andere leden. De opzet en uitwerking van ons Nationaal Jaar is gedeeld met andere landen. Omgekeerd is een tool of methodiek van andere landen of voortkomend uit een EU-project welke inspiratie biedt voor vertaling in de eigen NOV inzet of ontwikkeling. Dat betreft o.a. het valideren van vrijwilligerswerk, uitwisseling met Vlaanderen over bekostiging/vergoeding van vrijwilligers, en de rol van vrijwilligerswerk gedurende Covid.